

Motion till riksdagen

1988/89:U542

av Karin Söder m. fl. (c)

Barnens rättigheter

Som framgår också av utrikesutskottets betänkande 1988/89:6 har under en lång följd av år olika ansträngningar gjorts för att hävda barnens rättigheter.

År 1924 antog Nationernas Förbund en deklaration om barnens rättigheter.

År 1948 antog Förenta Nationerna deklarationen om de mänskliga rättigheterna. I denna finns två artiklar om barns rättigheter.

År 1959 antog FN:s generalförsamling en särskild förklaring om de rättigheter som bör kunna komma barn till del oavsett ras religion, politik eller annan åskådning nationellt eller socialt ursprung.

Barnen skall alltså ha rätt till juridisk, social, ekonomisk och kulturell trygghet, undervisning och rekreation. Barn skall också skyddas från alla former av vanvård och grymhet och utnyttjande av olika slag.

År 1979 föreslogs att förklaringen om barns rättigheter skulle få en bättre status dvs samma status som en konvention. Det är nu snart 10 år sedan arbetet med FN:s barnkonvention på polska regeringens initiativ tog sin början.

Konventionsarbetet bedrivs i FN:s kommission för mänskliga rättigheter. FN:s generalförsamling beslöt i december 1987 att 1989 skall bli det år då barnkonventionen slutbehandlas för att kunna antas av FN:s generalförsamling.

I det förslag som nu föreligger är det speciellt artikel 20 som handlar om barn i väpnade konflikter som har tilldragit sig den största uppmärksamheten. 25:e internationella Röda kors-konferensen i oktober 1986 i Geneve arbetade aktivt för en resolution om barn i väpnade konflikter. En sådan antogs vid denna konferens och har därför kunnat spela en stor roll i konventionsarbetet. Den här resolutionen uppmanar till stöd för det pågående arbetet med FN:s barnkonvention och att skyddet för barn i väpnade konflikter måste vara åtminstone på samma nivå som befintliga internationella instrument. Detta har haft stor betydelse för den öppna diskussion som också det senaste året har tagits upp om artikel 20. Rädda barnen och andra NGO organisationer har också varit kraftigt pådrivande.

Den svenska regeringens delegation i FN:s kommission för mänskliga rättigheter har nu en mycket ansvarsfull uppgift att fortsätta att driva på så att denna mycket viktiga artikel får en utformning som blir ett kraftfullt stöd för barn i krig. Detta har ett starkt stöd i vårt land. Det gäller särskilt uttalandet av barn till soldater i krig. Tidigare gällde regeln att barn kunde tas ut till soldater om de var mer än 15 år. Från svensk sida måste även fortsättningsvis hävdas att 18-årsgränsen skall vara den gräns som barnkon-

ventionen fastlägger. Även i andra avseenden är artikeln som behandlar frågan om barn i väpnade konflikter av oerhört stor betydelse. Barn som en del utav civilbefolkningen har blivit alltmer utsatta i de krig och interna konflikter som nu pågår på olika håll i världen. Barn är t o m föremål för direkta våldshandlingar i kriget. Kriget finns överallt i de flesta länder där krig pågår. Det är sällan endast ett frontkrig som utspelas.

Barn i krigssituationer får också andra traumatiska upplevelser som t ex förlusten utav en far eller en mor eller kanske i värsta fall båda föräldrarna utgör. Att leva i den skräck som en krigssituation innebär ger men för livet om inte barnen både fysiskt men också psykiskt får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta gäller ju barn oavsett om de lämnar det krigshärjade landet som flyktingar eller om de lever kvar i sitt hemland. Det finns många aspekter på det övervåld av skilda slag som barn utsätts för i krig. Det är därför som denna artikel 20 i barnkonventionen är så väsentlig. Barn är ju oskyldiga till allt detta övervåld. Det är vuxenvärlden som har åstadkommit det. Det är därför som barnets rättigheter måste få en framträdande plats då det gäller de mänskliga rättigheterna i sin helhet. Det är därför det är så betydelsefullt att barnens rättigheter kommer till uttryck i en fullödlig egen konvention, vilket framhölls i en liknande motion föregående år. Därom tycks också stor enighet råda.

Det är dock inte tillräckligt med antagandet av en Barnkonvention. Skall den få verkan måste den också efterlevas i sin helhet. Implementeringen måste därför övervakas. Denna fråga tycks nu ha fått en lösning. Det är bra att regeringen verkat för en särskild internationell kommitté för övervakning av barns rättigheter.

Regeringen bör dock framlägga förslag om hur Barnkonventionens artiklar skall följas upp och dess efterlevnad bevakas också i vårt eget land. Likaså bör regeringen så snart möjlighet därtill föreligger ratificera Konventionen om barnens rättigheter.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som ovan anförts om artikel 20 i förslaget till Barnkonvention,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om en ratificering av FN:s Barnkonvention snarast möjligt i anslutning till FN:s generalförsamling 1989,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om förslag till övervakning av Konventionens efterlevnad i Sverige.

Stockholm den 24 januari 1989

Karin Söder (c)

Pär Granstedt (c)

Gunilla André (c)